

***THE CULTURE, PHILOSOPHY AND THE CONTEXTUAL INFLUENCES
OVER THE POLITICAL IDENTITY**

**LA CULTURE, PHILOSOPHIE ET LES INFLUENCES CONTEXTUELLES
SUR L'IDENTITE POLITIQUE**

***CULTURA, FILOSOFIA ȘI INFLUENȚELE CONTEXTUALE ASUPRA
IDENTITĂȚII POLITICE**

Ioan-Daniel ALBU,
Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca, România
E-mail: danielalbu990@yahoo.com

Abstract

For numerous persons, the political identity is stabilized in time, but some changes of political positioning might appear. We must know for whom and in what conditions these changes of political options might appear. At the origin, the dominant position was the one of considering the partisan identification as being a very stable element, in spite of the contextual events, it representing a filter for the interpretation of the political philosophy, culture and information.

Résumé

Pour nombreuses personnes, l'identité politique se stabilise pendant le temps, mais ils peuvent apparaitre des changements de positionnements politiques. Il faut savoir pour quelles personnes et dans quelles conditions ces options politiques peuvent apparaitre. À l'origine, la position dominante a été celle de considérer l'identification partisane comme un élément très stable, malgré les évènements contextuels, en représentant un filtre pour l'interprétation de la philosophie, culture et information politique.

Rezumat

Pentru numeroase persoane, identitatea politică se stabilizează în decursul timpului, însă pot apărea și schimbări de poziționări politice. Trebuie să știm la ce persoane și în ce condiții pot apărea aceste schimbări de opțiuni politice. La origine, poziția dominantă a fost aceea de a considera identificarea partizană ca fiind un element foarte stabil, în ciuda evenimentelor contextuale, reprezentând un filtru pentru interpretarea filosofiei, culturii și informației politice.

Keywords: *philosophy, culture, influences, political identity*

Mot clés: *philosophie, culture, influences, identité politique*

Cuvinte cheie: *filosofia, cultura, influențe, identitate politică*

Introducere

Primele studii ale identității politice s-au orientat asupra unei interpretări raționale a activismului politic conform căreia angajamentul ar fi rezultatul unei comparații între costuri și beneficii ale acestei activități¹.

* This work was possible due to the financial support of the Sectorial Operational Program for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, under the project number POSDRU/159/1.5/S/132400 with the title „Young successful researchers – professional development in an international and interdisciplinary environment”.

* Această lucrare este rezultatul cercetării doctorale ce a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/132400, cu titlul “Tineri cercetători de succes – dezvoltare profesională în context interdisciplinar și internațional”

În afara celor care sunt plătiți pentru a face politică sau a celor care sunt total dezinteresați de aceasta, se pot distinge două categorii de persoane printre cei care împărtășesc un interes comun în domeniul politicii². Pe de o parte, se situează „publicul activ” care îi cuprinde pe cei care acordă voluntar timp și bani pentru o organizație politică. Pe de altă parte, sunt „simpatizanții” care susțin eforturile unui grup dezinteresat. Literatura actuală dedicată activismului a încercat să studieze elementele cele mai importante care permit determinarea categoriei în care pot fi plasați oamenii. Unii dintre acești factori sunt elemente individuale. Resursele disponibile³, nivelul de educație⁴ sau un interes pentru o anumită problemă politică pot reprezenta elemente de determinare a implicației politice⁵.

Radicalizarea. Radicalizarea este procesul prin care indivizii sunt împinși să adopte poziționări extreme în ceea ce privește problemele politice, sociale sau religioase.

Din punct de vedere psiho-social, van Stekelenburg și Klandermans sunt de părere că radicalizarea este, înainte de toate, un proces intim legat de relațiile dintre grupuri în care indivizii adoptă traiectorii radicale ca urmare a interacțiunilor dintre dinamicile identitare și caracteristicile contextului social-politic. Cu alte cuvinte, din această perspectivă, indivizii devin radicali pentru că sunt membrii aceluiși grup. Jocurile identitare sunt centrate și permit înțelegerea polarizării „noi împotriva lor”, „cei buni împotriva celor răi”, în concepția relațiilor de radicalizare a indivizilor. În același timp, potrivit opiniei autorilor amintiți mai sus, radicalizarea nu poate fi analizată independent de contextul social-politic care alimentează sau împiedică acest proces de legitimare al utilizării acțiunilor radicale și al diabolizării dușmanului – perceput ca sursă a problemelor și al nefericirii grupului. Autorii au identificat mai multe nivele contextuale. În primul rând, factorii supranaționali precum tehnologia, fluxul de informații, ideologiile (democrația, justiția) influențează semnificativ grupurile radicale. Autorii evidențiază trei tendințe principale în lumea contemporană: mondializarea, migrațiile și europenizarea. În al doilea rând, această abordare a radicalizării pune accentul pe impactul reînsoșirii mișcărilor supranaționale de către politicile naționale. Un exemplu în acest sens îl reprezintă utilizarea, fie a unui model asimilaționist, fie a unuia multiculturalist referitor la gestionarea fluxului migrator în sânul statelor europene. Felul în care politicile naționale au decis să reprime mișcărilor radicale este un factor semnificativ al procesului de radicalizare a anumitor grupuri. În fine, ultimul nivel contextual este legat de situația specială a mobilizării și deci a organizării sociale a mișcării, a antreprenorilor mobilizării și a unui număr de cetățeni dispuși să participe la acțiuni politice.

Tot dintr-o perspectivă psiho-socială, Moghaddam⁶ propune un model dinamic al radicalizării, reluând aceleași concepte centrale prezentate de Stekelenburg și Klandermans (politizarea și polarizarea identitară) articulându-le într-o succesiune de etape prin care trec indivizii spre radicalizare. Aceste etape ale radicalizării și culturii politice conduc persoanele spre politizare în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață înainte de polarizarea mediului social în care acestea sunt sub efectul insatisfacției și sub sentimentul că cererile nu le sunt ascultate. Moghaddam adaugă și faptul că pe măsură ce indivizii se radicalizează marja lor de libertate a acțiunilor se restrânge.

¹R. H. Salisbury, *An Exchange Theory of Interests Groups*, în *Midwest Journal of Political Science*, vol. 13, 1969, pp. 1-32.

²J. A. Krosnick, S. P. Visser, J. Harder, *Handbook of Social Psychology*, în S. T. Fiske, D. T. Gilbert, Lindzey G., vol. 2, John Wiley and Sons, 2010, 5e éd., pp. 1288-1342.

³S. Verba, K. Schlozman, H. E. Brady, *Voice and equality: Civic voluntarism in american politics*, Harvard University Press, Cambridge, 1995.

⁴S. Verba, N. H. Nie, *Participation in America : Political democracy and social equality*, New York, Harper & Row, 1972.

⁵S. Hinkel, L. Fox-Cardamone, J. A. Haseleu, R. Brown, L. M. Irwin, *Grassroots political action as an intergroup phenomenon*, în *Journal of Social Issues*, vol. 52, 1996, pp. 39–51

⁶F. M. Moghaddam, *The staircase to terrorism: A psychological explanation*, în *American Psychologist*, nr. 60, 2005, pp. 161-169.

Alți autori au dezvoltat diverse alte concepte pentru procesul radicalizării. Astfel, Della Porta a evidențiat noțiunea de „dublă marginalizare”⁷. Detașându-se de societate și de fracțiunile moderate ale mișcării căreia îi aparțin, grupurile radicale au tendința de a se izola. Această izolare determină încetul cu încetul o deviere de la percepția „normală” a realității de unde și predispoziția spre utilizarea de mijloace violente⁸.

Această viziune dinamică a radicalizării contrastează cu o parte a literaturii care a încercat să evidențieze existența unei „personalități teroriste”. Astfel, Lichter și Rothman au concluzionat că radicalismul este asociat unor caracteristici familiale și unei serii de trăsături psihologice legate de narcisism, de motivații privind puterea și de lipsa afilierii⁹. Alți cercetători au făcut legătura între radicalizare și anumite psiho - patologii precum schizofrenia. Această din urmă poziție teoretică a fost larg criticată¹⁰.

În afară de această perspectivă psiho-socială, numeroși autori s-au preocupat de aplicabilitatea teoriei alegerii raționale în procesul analizei procesului de radicalizare. Această abordare arată că indivizii acționează cântărind costurile și beneficiile acțiunilor lor pentru a-și maximiza avantajul personal.

a. Schimbarea identității politice

Conform acestui punct de vedere, identificarea partizană orientează atitudinile politice, dar este influențată prea puțin de acestea din urmă. Astfel, anumiți cercetători s-au aplecat asupra legăturii dintre identificarea partizană și opțiunile politice. În acest cadru, singurele atitudini politice susceptibile de a exercita o presiune suficientă pentru a determina schimbarea orientării partizane a individului o reprezintă cele care au o importanță afectivă semnificativă și generează diferențe importante în pozițiile partidelor.

Pe de altă parte, o interpretare alternativă a fost dezvoltată de curentul denumit „revizionist”¹¹. În acest caz, identitatea partizană este concepută ca fiind rezultatul unor evaluări politice pe care indivizii și le-au format de-a lungul timpului. Susținătorii acestui curent sunt invocă ideea că indivizii pot să își schimbe partidul de referință ca urmare a atitudinii față de anumite probleme politice precise, mai ales dacă acestea sunt pertinente emoțional și polarizate.

Independent de aceste teorii, trebuie să definim pe cei care își schimbă poziția politică și pe cei care își schimbă identitatea partizană. În ambele cazuri, pentru a avea loc astfel de schimbări, partidele și candidații acestora trebuie să aibă poziții divergente care să fie cunoscute de către cetățeni¹². Cei care nu recunosc diferențele luări de poziții nu au un motiv pentru a-și schimba poziționarea, sau identitatea partizană. Dimpotrivă, pentru cei care recunosc diferențele luări de poziții asupra unei probleme politice, abordarea acesteia este determinantă. Dacă o poziție politică este considerată importantă, aceasta poate determina o schimbare a identității partizane, iar dacă o poziție politică nu este considerată importantă, atunci este puțin probabil ca individul să își schimbe poziția tocmai pentru a fi în concordanță cu linia definită de către organizația politică.

b. Generațiile politice

Studiile centrate asupra aspectelor care generează identitatea politică au la bază o ipoteză potrivit căreia anii cei mai importanți pentru a determina pozițiile politice sunt aceia ai adolescenței și primii ani ai vârstei adulte. Acest aspect sugerează că în cursul acestei perioade atitudinile sunt deschise către schimbare¹³.

⁷D. Della Porta, *Social movements, political violence and the state*, Cambridge University Press, Cambridge, 1995, p. 107.

⁸Idem.

⁹S. R. Lichter, S. Rothman, *The Radical Personality: Social Psychological Correlates of New Left Ideology*, în *Political Behavior*, vol. 4, nr. 3, 1982, pp. 207-235.

¹⁰R. Pape, *The Strategic Logic of Suicide Terrorism*, *American Political Science Review*, vol. 97, 2003, pp. 343-361

¹¹C.H. Achen, *Social Psychology, Demographic Variables, and Linear Regression: Breaking the Iron Triangle in Voting Research*, în *Political Behavior*, vol. 14, nr. 3, 1992, pp. 195-211.

¹²E.G. Carmines, J.A. Stimson, *Issue Evolution : Princeton University Press*, Princeton, 1989.

¹³D. O. Sears, *Political socialization*, în F. I.Greenstein, N. W. Polsby, *Handbook of Political Science*, vol. 2, Addison-Wesley, Reading, 1975, pp. 93-153.

În acest cadru, anumite evenimente importante pot exercita presiuni puternice în sensul influențării populației tinere a unei generații. Aceste „unități generaționale” pot împărtăși experiențe cu efect pe termen lung. Prezența efectului generațional necesită ca indivizii să facă dovada deschiderii psihologice în această perioadă a vieții față de experiențele politice dintr-un anumit moment istoric.

Astfel, un anumit număr de generații politice au făcut obiectul unor studii empirice intense. Într-un studiu publicat în 1995, Firebauch și Chen au arătat comportamentul electoral al femeilor americane de după 1920¹⁴. Alte lucrări s-au ocupat de generația New Deal. Mai recent, tinerele activiste din anii 1960 din Europa și Statele Unite au reprezentat o generație politică îndelung studiată. Datele indică faptul că orientarea liberală, sau de stânga a persistat după această perioadă și a fost transmisă într-o oarecare măsură descendenților tinerelor activiste¹⁵.

Într-un articol publicat în 1998, Stewart, Settles și Winter au arătat că „observatorii angajați” în perioada respectivă, cei care erau atenți la aceste mișcări fără a fi însă activi, prezintă efecte politice ale acestora¹⁶.

Concluzii

Tânăra generație actuală continuă să arate un nivel slab de angajament politic și o lipsă față de filosofia și cultura politică, dar și un scăzut interes pentru informarea politică și pentru participarea la alegeri, la fel ca și aceea de dinaintea anilor 1960. O bună parte a acestor observații se poate explica prin faptul că tinerii au fost, din punct de vedere istoric, mai puțin activi politic în raport cu generația adultă, însă anumite analize arată că astfel se reflectă un declin al capitalului social care reduce implicarea în formele organizării colective¹⁷.

Bibliografie

1. Mainwaring, S., Zoco, E., *Political sequences and the stabilization of interparty competition: Electoral volatility in old and new democracies*, în *Party Politics*, vol. 3, nr. 2, 2007.
2. Moghaddam, F. M., *The staircase to terrorism: A psychological explanation*, în *American Psychologist*, nr. 60, 2005.
3. Noël, A., Thérien, J. P., *Left and Right in Global Politics*, Cambridge University Press, New York, 2008.
4. Norris, Pippa, *Electoral Engineering : Voting Rules and Political Behavior*, Cambridge University Press, New York, 2004.
5. Pape, R., *The Strategic Logic of Suicide Terrorism*, în *American Political Science Review*, vol. 97, 2003.
6. Porta, D. Della, *Social movements, political violence and the state*, Cambridge University Press, Cambridge, 1995.
7. Putman, R. D., *Bowling alone : The collapse and revival of American community*, Simon and Schuster, New York, 2000.
8. Rovighi, S. Vanni, *Identita*, în *Enciclopedia Filosofica*, Volume Sesto, Bompiani, Milano, 2006.
9. Salisbury, R. H., *An Exchange Theory of Interests Groups*, în *Midwest Journal of Political Science*, vol. 13, 1969.
10. Schuman, H., Rieger, C., *Historical analogies, generational effects, and attitudes towards war*, în *American Sociological Review*, vol. 57, 1992.

¹⁴G. Firebaugh, K. Chen, *Vote Turnout of Nineteenth Amendment Women: The enduring effect of disenfranchisement*, în *American Journal of Sociology*, vol. 94, 1995, pp. 251-272.

¹⁵****The dynamics of student protest behavior: An intra-and intergenerational analysis*, în *Political Psychology*, vol. 23, 2002, pp. 303-324.

¹⁶A. J. Stewart, I. H. Settles, N. J. G. Winter, *Women and the social movements of the 1960s: Activists, engaged observers, and nonparticipants*, în *Political Psychology*, vol. 69, 1998, pp. 797-811

¹⁷R. D. Putman, *Bowling alone : The collapse and revival of American community*, Simon and Schuster, New York, 2000.

11. Sears, D. O., *Political socialization*, în F. I. Greenstein, N. W. Polsby, *Handbook of Political Science*, vol. 2, Addison-Wesley, Reading, 1975.
12. Settle, J.E., Dawes, C.T., Howler, J.H., *The Heritability of Partisan Attachment*, în *Political Research Quarterly*, vol. 62, nr. 3, 2009.
13. Stănilă, Ana Maria, *Raporturile de Putere Politică și Reflexialor Mediatică*, Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2010.
14. Stewart, A. J., Settles, I. H., Winter, N. J. G., *Women and the social movements of the 1960s: Activists, engaged observers, and nonparticipants*, în *Political Psychology*, vol. 69, 1998.
15. Tajfel, Henri, Turner, John C., *The social identity theory of intergroup behavior*, în W. Austin, S. Worchel, *Psychology of intergroup relations*, Nelson Hall, Chicago, 1981.
16. Tedin, K.L., *Assessing peer and parent influence on adolescent political attitudes*, în *American Journal of Political Sciences*, vol. 24, 1980.
17. Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S., Wetherell, M. S., *Re-discovering the social group : A self-categorization theory*, Basil Blackwell, Oxford, 1987.

